శ్రీ కాంతాయమ్మారావుగారు – కైఫీయతు

అంతట పెదబాబు మహారాజులంగారు వృద్ధులై ప్రభుత్వం వదలి వెంకట్రాయనింగారికి పట్టంగట్టినారు. శ్రీవారు మహా పరాక్రమవంతులై పిత్రీయమైనటువంటి ప్రతిష్టనూ, రాజ్యలక్ష్మినీ పొంది, వైరివీరసంహారుడు అయియుండెను.

వెంకట్రాయనింగారు సాహసాలయందు సహనము గలిగి యాచకులకు దానములున్నూ ఆపన్నులకు అభయమున్నూ ఇచ్చేది. వారినేత్రములు స్వస్త్రీయందు ఉండేవు వంటివి. శిరస్సు ఉత్తములకు వందనము చేసేవు వంటిది. వారిదేహము కీర్తియొక్క అనుకరణము గలిగినవు వంటిది. వారిపలుకు ఆహ్లాదము కలిగించేవు వంటిది.

చినబాబు కాంతయ్యమ్మారావుగారిని వివాహమాడి రాజ్యలక్ష్మినీ కాంతంగారి మనస్సునూకూడా ఏకశాసనంగా పాలిస్తూ ఉన్నారు.

పుత్రపుత్రికా నృత్యగీత జనిత రవాళిచేత ఒప్పుచున్నవు వంటిన్నీ, నర్తనశాలవలె ఆహ్లాదమైనవు వంటిన్నీ, చక్రవాళి పరివృత మైనవు వంటి భూచక్రమువలె ప్రకాసిస్తున్నవు వంటిన్నీ కాంతాయమ్మరావుగారి చేత పోషితమైనవు వంటిన్నీ, గృహాన్ని మహావిష్ణువువలె పాలిస్తూ నిరంకుశాధికారము చలాయిస్తూ, అయిదుగురు బిడ్డలున్నూ పంచరత్నములవలె శుద్ధమైన వర్ణములు గలిగినవారై ప్రసన్నమైనవు వంటి పంచేంద్రియములవలె ఉంటూ ఉండగా, నాలింటో కూడుకొని నెల నెలకూ

దేవరవారికి వచ్చేషువంటి జీతంతో తృప్తిపడుతూ, సుఖిస్తూ ఉండేవారు. కాంతాయమ్మా రావుగారున్నూ విష్ణుభక్తుల యొక్క అనురాగమునందు కాంక్షగలదై సతతా ఎప్పుడున్నూ, సాత్వికవాసన గలిగినషువంటిది. సత్యభాషలు గలిగినషువంటిది. గుణరత్నములచాత అలంకరించబడినషువంటిది. మరిన్నీ పతియందు అనురక్తురాలై ధర్మమునందు ఆసక్తి కలిగినషువంటిదై నృసింహాభక్తురాలైనషువంటిదై యుండెను.

ఇల్లాఉంటూ ఉండంగా శ్రీవారు బహుధర్మమూర్తులు కావటంచేత ముందులెక్కలు ఖాతరుశాయక ఖర్చుశాయగా పిల్లలవివాహాది కార్యాలకు కావలసిన అర్థంయేమీ ప్రభుత్వం వారి అధీనంలో నిలువయై యుండకపోవటమే కాక రాజ్యం అప్పులపాలై యుండుకున్నమూలాన రాణీవారు బహు మనస్తాపం చెందినషువంటిదై శ్రీవారిచర్యలు హర్షంగాక బాబుగారు మిజాబులు మానవలసినదిగా బహుపర్యాయములు సెలవు యిచ్చినారు. తదారభ్యం ఎన్నిసార్లు మనవి చేసినా శ్రీవారు వారిమాటలు ఖాతరుశాయక ముందురానున్న ఖర్చుఖరామతులకు అర్థం నిలువశాయక పోవటమున్నూ, పైగా దివాణం ఖర్చున్నూ, దొరగారి సన్తానమున్నూ వృద్ధి కావటమున్నూ, జరుగుతూ యుండటంమూలాన అమ్మగారికి మనఃక్లేశం యెక్కువ అవుతూవచ్చేది.

ఇంతలో శకవర్షంబులు, అగు నేటి భావసంవత్సర పుష్యబహుళ అమావాస్యరోజున సముద్రస్నానానికై కొం

దరు బంధువులు శ్రీవారి దివాణానికి రావటం తటస్థించిం దాయెను.

ధారవారి చెల్లెలుగారున్నూ, పెదతల్లి కుమారుడు గారున్నూ, కాంతాయమ్మారావు అక్కగారున్నూ అందు ముఖ్యమైనషువంటివారు.

వారితో కలిసి దివాణానికి చెందిన కష్టసుఖాలు మాట్లాడుకోటంలో కాంతాయమ్మా రావుగారు, ప్రభుత్వా నికి చెందిన విషయాలన్నీ పూసగుచ్చినట్లు చెప్పటమున్నూ, అంతట వారు ముగ్గురూ ఏకమై కొంత ఆలోచన చాయట మున్నూ జరిగినై. మరునాడు గభీలుమని చంద్రాస్తమయం అయినాక ప్రశస్తమైన చీకటిలో పెదబాబుగారూ, పెద అమ్మగారూ, తదితరమైనటువంటి రాజ బంధువులునూ భోజ నానంతరం మేడపైని కూర్చుని మాట్లాడుకొంటూన్నషువంటి సమయంలో అంతాచూస్తూ ఎవరా యని భావిస్తూఉండంగా బహు దొడ్డ పొడుగైనషువంటిన్నీ, సుందరమైన ముఖం కలిగి నషువంటిన్నీ, కాంతంగారు తెల్లని చీరగట్టు కొన్నషువంటిదై సిగలోని పూలూ దవనమున్నూ, సువాసనను నలుదిక్కులా వెదజల్లుతూ వుండంగా తన రాణువతో కూడా వచ్చి శ్రీవారికి కొంచెం దూరంగా చాపపైని ఉపవేష్టించినషువంటి దాయెను.

అంతట ఈసంగతంతా గమనిస్తూఉన్న శ్రీ చినబాబు గారు తక్షణం అక్కడనుంచి లేచి అవతలకు వెడలిపోవాలని ప్రయత్నం చేశారు. కాని కాంతంగారి తీక్షణ వీక్షణము

వల్లనూ, తమ్ముడుగారి వత్తిడి వల్లనూ, తిరిగి కూర్చోవలసిన వారైనారు.

అపుడు దొరగారు కాంతంగారివైపు చూచి ఆమె వుద్దేశం ఎటువంటిదో తృటిలో గ్రహించారు. ప్రభువుగారిది బహుదొడ్డబుద్ధి!

ఆవిడగారి ఎత్తున్నూ మరిన్నీ ఈఫోజు అంతా అక్కగారికి మద్దత్తు రాగలదనిన్నీ, గ్రహించినటువంటివారై ఏమీ మాట్లాడవద్దన్నట్లుగా సైగచేసినారు.

అంతట ఆవిడగారు ఏమిన్నీ లెక్కచేయక బట్టల కొట్లలోనున్నూ, ఇతర అంగళ్ళలోనున్నూ, దొరవారు అప్పులు చేస్తూన్న సంగతిన్నీ, పది పన్నెండు సంవత్సరాల నుంచీ కాపురం చేస్తున్నా, ఏమీ పొదుపుగా సొమ్ము వాడుకొనే వైనం తెలియకపోవడమున్నూ దూబరాఖర్చులు చేస్తున్న సంగతిన్నీ, ఇత్యాది కష్టాలు యావత్తూ అగుపర్చుకొన్నది.

ఈ వర్తమానం వినినంతనే వృద్ధులైన పెదబాబుగారు మిక్కిలిగా విసుగుకొన్నవారై అనిన మాటలు: అబ్బాయిగారూ, నేను చెప్పిన ఆలోచనమాత్రం ఎన్నటికీ వృథా పోయిందిలేదు. ఏదైనా ఒకమాట నేను మనవిచేస్తే బాబుగారు వినకపోయిందీ లేదు. ఒఖవేళ ఎప్పుడైనా ఆలాచేసినా నామాట దాఖలాలో వచ్చి శిలాక్షరం అవటంవల్ల నా యొక్క ఆలోచన ప్రకారం నడ్చేవారు. కనుక బాబూ మీకు తెలియదు. ప్రాయవంతులు కాని మరి యొఖటికాదు.

బాబుగారు తమ జీతం అంతా ఒక్కదమ్మిడీయైనా ఖర్చు కాయకుండా కోడలుగారి చేతిలో పెట్టడమున్నూ, ఆమె చేతిమీదుగా ప్రతియొక్క విషయమున్నూ జరిగించట మున్నూ, వుత్కృష్టమైన సంగతియని చెప్పేవరకు రాణిగార్కి నిండా ఖోపంవచ్చినది, కాని తలవంచుకొని ఊరుకొన్నారు.

కాంతాయమ్మారావుగారు అప్పుడు మనవిచేసిన దేమిటంటే: శ్రీవారు అల్లాగ చేస్తేనే శ్రేయస్కరమునిన్నీ, ఏలిన వారికి చిన్నతనంనుంచీ కాసు, రువ్వగా వాడటమే గాని అర్థంయొక్క విలువ తెలిసి యుండ లేదనిన్నీ, శ్రీవారు వృద్ధులైన తండ్రిగారిమాట అన్నివిధాల మన్నించవలసిందేననిన్నీ మద్దత్తుగా చెప్పేవరకు చినబాబుగారి మనస్సుకు చాలా చాలా కష్టం గలిగినా పెద్దల ఎదట ఏమీ అనలేక ఊరుకొన్నారు. శ్రీవారికి పెద్దలయెడల భక్తి చాలా మెచ్చుకో దగినదిగా ఉంటూఉన్నది.

అంతట బుల్లిబాబుగారు (శ్రీవారికి తమ్ములు) సంసారానికి శ్రీవారికి ఉండుకొన్న బాధ్యతనుగురించి పెద్దగాచెప్పి, ముమ్మందురానున్న ఖర్చునుగురించి కొండంతగాచూపి ఆదాయమంతా రాణీవారికి నెలనెలకూ ఇయ్యవలసిందిగా దొర గారిచేత ఖరారుచేయించు కొన్నారు

తమ దొరతనానికి భంగంగలిగే ఈ యేర్పాటుకు ఒప్పుకొంటూ "కాఫీకైనా నెలకు ఇంతయని ఏదో కొంతసొమ్ము మేము తీసికొని మిగిలినదంతా రాణీవారికి ఇచ్చివేయంగల వారము" అని శ్రీవారు సెలవు ఇచ్చేవర్కు కాంతాయమ్మా

రావుగారు అయిష్టాన్ని వెలిపుచ్చే చూపులుచూశారు. అప్పుడు శ్రీవారి బావమరదులుగారున్నూ బుల్లిబాబుగారున్నూ, అన్నమాటలు: బాబుగారు ఏమాత్రమును మేము చెప్పే దానికి భిన్నంగా ఆలోచించవద్దు. ఎస్టేటు, ఆదాయిములతో రాణీగారి పరం జేయాల్సింది. మూడుచెక్కలుతిని మంచినీళ్లు త్రాగి డబ్బు నిల్వశాయాలె.

అని కచ్చితంగా శెలవుఇచ్చేవర్కు "సరే" నని చెప్పి ఘనతచెందిన చినబాబుగారు అక్కడఉండేందుక్కు ఇష్టంలేని వారై తత్క్షణం పడుకునేందుక్కు వెళ్లి పోయినారు.

అంతట బుల్లిబాబుగారు శ్రీవారూ వెడుతూ ఉం డంగా, వారి వెనక, వినిపించేలాగునునే వచ్చేనెలనుంచీ దొర వారు పైకం మీకే ఇయ్యగలరు. వారు ఆడినమాట తప్పేది లేదు. మీరు జాగ్రత్తగా వాడి సంస్థానం బాగుచేసేందుక్కు ప్రయత్నిస్తూ రుణాలుతీర్చి, రాజ్యాంగం నడిపించవలసినదిగా వదినగారితో మేము మనవిచేసుకొంటున్నాము అని అన్నారు.

అక్కగారి మంత్రాంగంలో జమీ అన్నివిధాలా బాగుపడగలదని రాణీగారి తోబుట్టినవారు శెలవు చేసినారు.

ఇట్లా అంటూ ఉండంగానే కాంతం రాణీసాహేబా వారు నిద్రాసక్తతై ఆవలించగా పెదబాబుగారు గమనించి, తత్క్షణం దేవిగారిని వెళ్లిపోయి, నిద్రింప వలసినదిగా కోరి నారు.

ధొరగారు అంతఃపురములో హంసతూలికా తల్పాన పరుండి యుండగా, తరువాత ఒక్క అరగడియలో కాంతం

గారు ఆభరణభూషితయై, పుష్పాలంకృత కేశపాశయై...... ...దభీమని తలుపుతీసికొని రాగా, శ్రీవారు మంచందిగినట్టు వంటివారై, చేతులు కట్టుకొని నిలబడి "ఈ రాజ్యానికి మీరే ఖామందులు అయి యున్నారు. కాబట్టి........"అని ఏమేమో చెప్పబోయి చెప్పలేక నిలువునా నిలబడి పోయినారు.

అంతట ఆమెగారు, ఖామందు తనముందున్నా, రాణి తన ముందున్నా, ఠీవినీ చూపుతూ, లక్షమల్లెలు ఒక్కసారి వికసించి నాట్యమాడుచున్నట్లు ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వి, ఆపైన వారితో ఈవిధంగా ప్రసంగించినారు.

"మీరు నాకు ఈ రాజ్యంలో సర్వాధికారము ఇచ్చినారు గదా! ఇచ్చినట్లేనా?"

"మా నోటవెంట మాట వచ్చెరా అంటే దానికి తిరిగేది లేదు." అని ఏలినవారు బహు ఠీవిగా సెలవు చేశారు.

"మీరు ఈ ప్రభుత్వం నాకు సఖల్ చేసి నన్ను అధికారిని చేశారు?"

"అవును" అన్నారు ప్రభువువారు.

"నామాట మీరు ఆజ్ఞగా స్వీకరించి వింటారు?"

"తమ అక్షరానికికూడా మేము ఇకనుంచీ విధేయులము."

"అట్లాగయితే శ్రీవారు కమలములవలె ప్రకాశిస్తున్నటువంటి నేత్రద్వయంతో ఇల్లా చూడగలరు."

"ఊ", అని శ్రీవారు చూశారు.

"కుడిపక్కకు రెండు అడుగులు వెయ్యగలరు మహా ప్రభువులు."

"చిత్తం."

"ముందుకు మూడడుగులు వెయ్యండి మహారాజులుంగారు."

"చిత్తం."

"వెనక్కు."

"చిత్తం."

"మంచం దగ్గరకు......మార్తాండ తేజా."

"ఊ"

"పడుకోండి, ఆ హంసతూలికా తల్పాన పండితమాన్యా."

"ఊహూ"

"ఏం......ప్రభూ."

"మాకు ఇష్టంలేదు" అన్నారు శ్రీదొరవారు. అంతట మహారాణీవారు వేలెత్తి పక్కవైపు చూపుతూ అన్న మాటలు:

"మైం రాణీ సాహెబా హూం. మేరా హుకుం హైకి ఆప్ ఘూలోంసే సుసజ్జిత్ తల్పమే లేట్ జానా" అని ఠీవిగా, ఖామందులవారు, అనేవర్కూ ఘనత జెందిన శ్రీ చినబాబుగారు హిందీవలన అపకారం జరుగుతూన్న మాట నిజమే నని అనుకొంటూ రాణీ కాంతాయమ్మారావుగారి ఆజ్ఞను మారు మాటలేకుండా నిర్వహించిన వారైనారు.